

x

Književna poročila.

x

samo omaro za akte visi vaš lovski bič». — Na 15. strani v prvi vrsti: «...da se Č. in V. tožita, jaz posredujem in pokam zajce...». V ruščini je rečeno enostavno: «...da se Č. in V. tožita, jaz pa sem v devetih nebesih in pokam zajce...». — Na 16. strani, 23. vrsti mora stati: «po sodček za francosko žganje», namesto «po sodček francoskega žganja». — Na 26. strani v 6. vrsti je v prevodu najbolj bravurno mesto Osipovega monologa, toda za kakšno cenol Ključ tega mesta je druga vrsta na isti strani. «Ako se ti hoče družbe, greš k branjevcu; tam ti razlaga kavalir o taboriščih... Potem znori stara oficirska baba; včasih te pogleda mlada hišna s takim očescem... primojdunaj! Za vruga, kako se lahko naužiješ ljubezni!» Mesto je popolnoma uničeno. V originalu se glasi popolnoma brez prostaškega tona, ki kriči iz prevoda: «ako se ti hoče družbe, greš k branjevcu; tam ti razlaga kavalir o taboriščih... Včasih pride (v štacuno) kaka stara oficirka; včasih pride pogledat kakšna taka hišna...», sledeča fraza, ki jo je prof. Prijatelj prevedel: «za vruga, kako se lahko naužiješ ljubezni!», izraža Osipovo občudovanje in odobravanje «teligentnega» peterburškega življenja. — Na strani 45. v zadnji vrsti pravi Hlestakov po prevodu: «Morebiti boste mislili, da olepšujem». Stvar je drugačna, Hlestakov pade tukaj prvič iz uloge. Poleg tega si pa še vedno ni na jasnem o svoji situaciji. Zato pravi: «Morebiti si mislite, da (v službi) samo prepisujem?» To je v resnici njegova služba in zato tudi to vpraša. — Na strani 57. v 14. vrsti dr. Prijatelj zopet napačno oceni Hlestakova. Besede: «Kaj bi tisto, čisto preprosto», ki jih Hlestakov odvrne Ani Andrejevni na njeno ugibanje o njegovih peterburških večerih, karakterizirajo Hlestakova kot rafiniranega bahača, ki z malo marno gesto govori o neverjetnih čudežih. Toda Hlestakov ni tak. Hlestakov je preprost lažnjivec, ki je pijan od svoje lastne fantazije. Mesto mora biti takole: «O, ne vprašuj!» Glas je že povzdignjen, sedaj se lahko udere vsa reka naivnih laži, ki jih lastno uho strme poslušša. Na str. 58. v 3. vrsti mora stati mesto: «Na poštnih pošiljkah me titulirajo: Vaša ekscelenca» — «celo na uradnih pošiljatkah me titulirajo: vaša ekscelenca». — Na strani 63. v poslednji vrsti: «Slišiš, Osip, kako pa se poda tvojemu gospodu uniforma?» Tako pravi prevod. Original pa: «Slišiš, Osip, ali hodi tvoj gospod tam v uniformi?» Po glavarja pa zanima vse drugo kot ženske in zato se nevoljno obregne vanji: «Zdaj mi je pa res dovolj vajinih čenč! Tu gre za važnejše stvari, mene zanima življenje človeka...» (tako v prevodu). Original: «Zdaj mi je pa res dovolj vajinih čenč! Tukaj gre za važnejše stvari, tukaj gre človeku za vrat...» — njemu samemu namreč. — Na strani 70. v 23. vrsti naj stoji mesto «meni se zdi» — «jaz vidim».

Iz teh mest je razvidno, da se je prevajalec premalo poglobil v svoje delo. Če bo dr. Prijatelj v prihodnji izdaji popravil vse nedostatke te vrste, bo postala knjiga dobra. Gogoljska pa očitno ne bo nikdar.

Vkljub vsemu temu se knjiga po resnosti dela in pijeteti do avtorja odlikuje od večine naših prevodov iz ruščine. Prevod sem primerjal z rusko izdajo Revizorja, ki je izšla v založbi «Slova» v Berlinu. *Josip Vidmar.*

Prijatelj je skrbelje hudo poprijel. A prevajalec drži, je težko.
 Josip Kostanjevec: Krivec. Roman. V Mariboru, 1921. Založil pisatelj. *JV*
 Natisnila Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Krivec, po zaslugi pisatelja dvakrat, je spravil v prezgodnji grob svojo ženo, zavrgel otroke in bi se bil nazadnje oženil z deklo Nežo, ki ga je seveda goljufala z drugim, če ga ne bi bila milostno zadela kap. Pravzaprav se ne bi bil poročil, kajti hlapec Janez je hotel rešiti v svoji usmiljenosti Krivčeve otroke in se žrtvovati. Zato je čakal s puško na Krivca, ko se je vračal zvečer pred

poroko na koleslju — no, na Janezovo srečo je Krivca vsled prevelike pijače zadela kap. To je takole nekako glavno dejanje — postranskih je precej več — in ne manjka tudi sentimentalnosti in opolzki ter celo odurnosti, kakor n. pr. scena med Milko in ravnateljem, kar bo napotilo do branja tudi tisto publiko, ki sicer nima takih razvad.

Dejanje se vrši in završi v času vojne, in sicer se vrši tam ob italijanski fronti. Na eni strani Krivec in dekla Neža, oba obdarjena z vsemi slabostmi in nobeno čednostjo — na drugi hlapec Janez in Krivčevi otroci, same blage duše, ki govorijo vsi tako učeno in blagozvočno, da človek kar sliši, kako izgovarjajo l namesto v. Vmes vojna in govorjenje o nji, pijača in podobni rekviziti. Ker ne more biti nobene zveze med temi vragi in angeli, je logično tudi ni med posameznimi poglavji in v vsem romanu, ki ni zrastel, ampak je nakopičen in mrgoli od stavkov, kakor so n. pr. title: «In v blaznem hrupu takšnih trenutkov ni mladi oče Luka navadno držal svojih rok „na klopi“. Natararica, ki je ob teh večerih stregla, je drugo jutro preštevala z grozo v očeh črne maroge na svojih bedrih in bokih ...»

Kot reminiscenca na prošle čase in njih stil se glasi «pripis»:

«Prav, ko sem to napisal, sem dobil od Toneta list, v katerem me vabi na ženitovanje. Milka se bo omožila z nekim častnikom. Ne morem se odzvati povabilu, dolga je pot in zaposlen sem na vseh koncih in krajih. Zato jima želim v srcu in pismu obilo blagoslova! Hlapec Janez bo imel na ženitovanju prvo besedo. Če bo omenil v svoji hudomušnosti tudi nekdanjo skoro-gospodinjo Nežo, ne morem vedeti. Pravijo, da služi nekje na samoti in da je silno pobožna in vzgledna.»

Joso Jurkovič.

Kosor Josip: Žena. Drama u tri čina. Zagreb 1920. **Nepobediva ladja.** Tragedija ljudske svijesti u pet činova. Zagreb 1921. — Tisak i naklada St. Kugli.

Poleg Vojnovića je Kosor šel najbolj daleč po Evropi. To «Požar strasti» tudi zasluži. Toda «Žena» in «Nepobediva ladja» te poti skoro gotovo ne bosta napravili. Če se je Kosor avtoritativno naslonil na Przybyszewskega, ne pomeni to sicer nič več in nič manj kot priznanje duševnega sorodstva; kot močna individualnost vendar zasluži, da ga skušamo razumeti kot pojav zase.

Zdi se, da Kosor čuti v sebi glasnika gole človeške strasti. Predmet njegovega ustvarjanja je človek-demon: nedognana, nerazumljiva natura. Z njim se boriš, pa ga glej ali beri; teh podob ne moreš uvrstiti v svojo pamet, oblike neomejene, nebrzdane volje so, poosebljena strast, ki v svojem hotenju ne pogleda nikoli nazaj, da bi računala in poravnala, temveč ji je ozir na preteklost kvečjemu le nov naskok naprej: če se utruji, pa se ne umiri in zopet vzplapola in divja, dokler ne zgori v vsi svoji razsežnosti. Beseda «požar strasti» pomeni Kosorju prepričanje; v vsakem delu jo srečaš samostojno ali med vrstami.

Sredstvo mu je simbolika. Ž njo zveže notranji in zunanji svet v monizem nature. To kaže jasno vsebina «Žene». Vse valovanje prvotne človeške strasti spremljajo elementi narave: šumenje morja, viharina noč, solnce in tišina. V viharini noči zdivja kvartopirčeva strast, da zaigra zadnjo lastnino — svojo ženo. Dobi jo nič manj propal prijatelj, ki jo je pozelel že mnogo let. V istem času, ko mož igra za svojo ženo, oblega vilo, v kateri prebiva lepa Limunka, vse mesto, staro in mlado. Demon sexus praznuje orgije. Vsi ljubijo Limunko iz krvi, se ji klanjajo in jo ščitijo radi njene lepote., — edini le neznanec, mladi človek Idan je, ki v pripovedi o ženi pravi: «Na tebi je najlepše ono, što je nevidivo, a što samo duša čuti». (22). Množici je lepa žena meseni